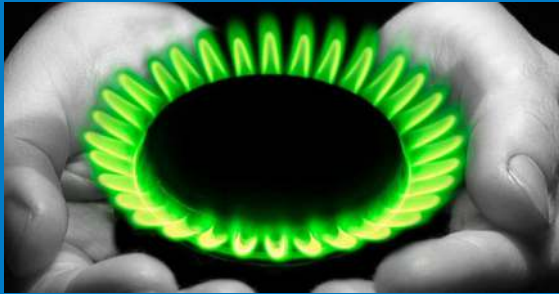

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Groen gas in de wijkgerichte aanpak

Dinand Drankier (EZK)

1

Aanleiding

- › Er bestaan veel vragen en misvattingen over groen gas consumptie in de gebouwde omgeving.
- › Deze misvattingen zitten aan beide kanten van het spectrum:
 - Het idee dat groen gas overall een optie is vs. het idee dat groen gas niet in de gebouwde omgeving mag van het Rijk
 - Het idee dat je groen gas lokaal kunt 'reserveren' vs. het idee dat plattelandsgebieden productiegebied worden voor groen gas dat alleen elders mag worden ingezet.
- › Het praktische verhaal is genuanceerder en ligt tussen beide uiteinden van het spectrum in.
 - Groen gas is een schaars goed, waarvan de inzet nadrukkelijk geprioriteerd moet worden.
 - Groen gas is een goed dat administratief verhandeld wordt en waarvan de houder van de GvO (bij huishoudens: de energieleverancier) bepaalt wie het gas heeft. Als de GvO lokaal gekocht wordt, blijft het gas lokaal; als de GvO elders gekocht wordt, ...

2

Hoe ziet groen gas consumeren er uit?

- › Voor de consumptie van groen gas dient aan twee voorwaarden voldaan te worden:
 1. **Fysiek**: de consument moet aangesloten zijn op het aardgasnet en methaan van dat net consumeren.
 2. **Administratief**: de energieleverancier van de consument dient garanties van oorsprong (GvO's) af te boeken. Na invoeding is groen gas namelijk niet meer van aardgas te onderscheiden. **Met GvO's wordt dubbel telling voorkomen.**

6 november 2019, Fort de Batterijen

3

Hoe ziet groen gas consumeren er uit?

- › Voor de consumptie van groen gas dient aan twee voorwaarden voldaan te worden:
 2. **Administratief**: de energieleverancier van de consument dient garanties van oorsprong (GvO's) af te boeken
 - Energieleveranciers hebben (als handelaar) een account in het GvO-register van VertiCer. De consument of gemeente heeft geen rol in het GvO-register.
 - Bij verkoop en levering van groen gas aan de consument (eindgebruiker) dienen de GvOs afgeboekt te worden in het register door de energieleverancier. Deze boekhouding wordt ook gecontroleerd door ACM.
 - De fysieke locatie van productie of invoeding is irrelevant: de groen gas markt is (net als aardgas) Europees. Dit is ook zo geregeld: Europese regelgeving verplicht lidstaten groen gas volledige toegang te geven tot de groothandelsmarkt ongeacht invoedlocatie.
 - NB: het idee om gas dus lokaal te 'oormerken' is niet houdbaar.

6 november 2019, Fort de Batterijen

4

Wat betekent dit voor de wijkgerichte aanpak?

- › Om daadwerkelijk te kunnen zeggen dat een wijk verduurzaamd is met groen gas moet aan beide voorwaarden voldaan worden.
 1. Een wijk moet fysiek zijn aangesloten op het aardgasnet en methaan geleverd krijgen.
 - Dit vraagt voor wijken in NL die op het aardgas zijn aangesloten meestal geen inspanning.
 - De noodzaak tot fysieke aansluiting maakt dat groen gas nooit een optie is op huisniveau, maar alleen op de schaal van hele buurten of wijken.
 - Om de beperkte hoeveelheid groen gas richting 2050 kosteneffectief en –efficiënt in te zetten, vormt groen gas het sluitstuk van de verduurzaming en is inzet i.c.m. isolatie en de hybride warmtepomp van belang. Zo kunnen met de beperkte hoeveelheid groen gas meer huizen worden verduurzaamd.
 2. Er moet administratief geregeld zijn dat er voldoende certificaten in het VertiCer-register worden afgeboekt voor het gasverbruik van deze wijk.
 - Er dient geborgd te zijn dat de certificaten daadwerkelijk worden afgeboekt (en betaald). Hiervoor is een publiekrechtelijk instrument nodig (bv. een verbod op aardgaslevering/ verplichting voor groen gas levering).
 - Vrije inkoop door huishoudens levert niet deze zekerheid op, want is 1) privaatrechtelijk en niet publiek verifieerbaar en 2) tijdelijk/ onverplicht: een huishouden kan besluiten weer uit te stappen.

6 november 2019, Fort de Batterijen

5

Kan een gemeente op dit moment sturen op inzet groen gas?

- › De rol van gemeenten aan de administratieve kant is beperkt:
 - Een gemeente kan burgers niet verplichten groen gas af te nemen.
 - Een gemeente kan energieleveranciers niet verplichten groen gas te leveren.
 - Het Rijk stuurt wel middels een oplopende bijmengverplichting groen gas (en ETS2) op een toenemend aandeel groen gas in het geleverde aardgas.
- › Aan de fysieke kant zit wel een grote rol voor gemeenten:
 - Sturen op alternatieven (bv. collectieve warmte) waar die voor de hand liggen
 - Reduceren van de aardgasvraag middels isolatie & hybride warmtepompen.
- › Beide bewegingen vullen elkaar aan:
 - Afname gasvraag door isolatie, warmtenetten, warmtepompen, en een toename groen gas door bijmengverplichting en programma groen gas

6

Kan een gemeente op dit moment sturen op inzet groen gas?

- › Wie niet beweegt, eindigt op groen gas. Als het aan ETS2 ligt al in 2044. Maar: er zal nooit voldoende groen gas zijn voor alle wijken in Nederland. Risico's:
 - Te weinig aanbod (met noodzaak tot versnelde uitrol alternatieven op termijn) en hoge prijzen (door grote competitie)
- › Met het oog op onzekerheden over 1) aanbod, 2) prijs en 3) concurrerende vraag andere sectoren is het noodzakelijk om niet te wachten op groen gas, maar juist actie te nemen op afname gasvraag.
- › Nu al groen gas claimen kan niet (en is tegenovergestelde volgorde: groen gas is het sluitstuk en niet het beginpunt van de transitie). Dit past ook bij het iteratieve proces van de warmtetransitie in de gebouwde omgeving: vijfjaarlijkse planvorming maakt dat gemeenten een splitsing kunnen maken tussen:
 - Wijken waar een robuuste optie is (warmtenetten, all-electric)
 - Wijken waar het eindbeeld diffuus is en wellicht groen gas of waterstof is (en nu focus moet liggen op vraagreductie middels isolatie/hybride)
 - NB: het Rijk neemt stappen om periodiek verdere scherpte te geven over de beschikbaarheid van duurzaam gas en is recentelijk een strategische verkenning gestart naar de waarde van groen gas in verschillende sectoren in 2050.

7

Hoe ga je als gemeente om met de 'energie' die er op groen gas zit?

- › Algemeen zijn de voordelen van groen gas (landbouwtransitie, werkgelegenheid) breder dan alleen afname van groen gas.
- › Het is prima mogelijk om samen met bewoners groen gas in te kopen op de vrijwillige markt (in afwachting van een publiekrechtelijke verplichting).
 - Via energieleveranciers of coöperaties kunnen welwillende burgers groen gas inkopen. Zij moeten hier dan ook voor betalen, maar steunen wel de opschaling van groen gas.
 - Dit moet alleen niet ten koste gaan van stappen om aardgasvraag te reduceren en moet niet opgevat worden als een claim op 'goedkoop' groen gas in 2050.
 - NB: Het is maar zeer de vraag of je überhaupt een dergelijke claim moet willen aangezien de groen gas prijs waarschijnlijk zeer sterk zal gaan stijgen.

8

Kortom:

1. Groen gas vraagt om administratieve borging via het GvO-systeem. Het Rijk werkt aan de opschaling van groen gas middels het Programma Groen Gas. Hierbij hoort ook een administratief slotstuk om ervoor te zorgen dat al het gas in de gebouwde omgeving op termijn groen gas is.
2. Fysiek vraagt dit van gemeenten om de vraag naar aardgas significant af te bouwen en te sturen op alternatieven zoals collectieve warmte. Groen gas zal beperkt beschikbaar komen voor gemeenten. Wanneer te veel gemeenten wachten op groen gas zal beschikbaarheid tekort schieten en prijs van groen gas onhoudbaar worden.

9

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

Reserve

10

Q&A: Waarom kan ik het groene gas uit de vergister in mijn regio niet claimen?

- › Groen gas wordt verhandeld op basis van certificaten.
- › Het Europese recht staat niet toe dat de handelbaarheid van deze certificaten wordt beperkt tot bepaalde regio's.
- › Wanneer een onderneming uit een ander deel van Nederland of Europa een groen gas certificaat koopt is hij/zij eigenaar van het groene gas.

11

Q&A: Hoeveel groen gas komt er beschikbaar voor de gebouwde omgeving?

- › De exacte beschikbaarheid van groen gas voor de gebouwde omgeving is nu nog onzeker.
- › EZK is een strategische verkenning gestart om een beeld te krijgen bij de hoeveelheid groen gas die in 2050 per sector beschikbaar is.
- › Algemeen geldt dat groen gas schaars zal zijn en dat prioritering nodig is. Gemeenten moeten hieraan bijdragen door in te zetten op warmtenetten en warmtepompen waar deze opties robuust zijn.

12

Q&A: Worden plattelandsgebieden geen wingewest?

- › Nee,
 - Groen gas is inzetbaar voor veel toepassingen, maar heeft op bepaalde plekken meer waarde dan op andere plekken (omdat alternatieven soms schaars zijn)
 - Uit analyse blijkt dat binnen de gebouwde omgeving groen gas juist hoge waarde heeft in, in het bijzonder, plattelandsgebieden.

13

Q&A: Waarom zou ik groen gas productie toestaan/ ondersteunen, als het onzeker is dat ik het in 2050 in kan zetten?

- › Groen gas productie heeft lokale voordelen:
 - Verduurzaming van de (regionale) landbouwsector
 - Verdienvermogen voor ondernemers en werkgelegenheid
- › Aanvullend beziet het Rijk hoe bewoners kunnen profiteren van energieprojecten in hun regio.
- › Tot slot begint de inzetbaarheid van groen gas bij opschaling van de productie. Wanneer er lokaal geen stappen gezet worden om de productie op te schalen, zal groen gas zeker niet beschikbaar komen voor de lokale warmtetransitie.

14

Q&A: Kan ik mijn gasnet niet afkoppelen en omzetten in een lokaal biogasnet?

- › Ja, dat kan technisch, maar is bijzonder onwenselijk.
- › Biogasnetten voor lokale inzet kennen:
 - Economische risico's voor eindafnemers, doordat er geen regulering is op het gebied van consumentenbescherming (biogas is ongereguleerd)
 - Grote leveringszekerheidsrisico's (of hoge kosten om die risico's te mitigeren) door een beperkt aantal bronnen
- › Daarnaast zijn biograndstoffen mobiel: zelfs als het groene gas niet naar andere regio's kan stromen, kunnen grondstoffen als mest of akkerbouwresten wel getransporteerd worden als de prijsdruk elders groter is.